

Bokrétások Garaja

TÁRSADALMI
FOLYÓIRAT

SZERKESZTI
PAULINI BÉLA

Megjelenik havonta egyszer

Félnap egy-*Barabás-képben*

Irta: Paulini Béla.

A Muszájban vagyunk. De az már szent igaz: mintha Barabás-kép elevenednék meg, ahogy Juliska kicsit oldalra hajtja menyecskeken bekötött fejét s ahogy Pista a pohárért nyul. Ó, néhai jó Barabás Miklós, de kedvvel festéted, rajzoltad a magyar népeletet, de örömed telne e képben, de nagy öröm telik benne. A szoba nem túlmagas, de annál tágasabb, és vendégek gyülekeznek

Muszáj, muszáj... miféle muszáj? Na nem amolyan közönséges muszáj, hanem városrész, úgy-e bizony, híros Kecskemét egyik része. Vagyis, muszáj volt odaépíteni, ahol most is találhatjuk, de mért? Hát kérem, a Bach-korszakban történt, hogy a város terjeszkedni akart, de nem oda akart új házakat építeni, ahova aztán épített, ám a nimet uraságok ebbe kényszerítették bele — muszáj! — no, most már mindegy, kitűnő disznókörmös babalevest főznek itt a Muszájban.

Pontosabban Pali bácsinak, a juh-vágónak becsületes házában vagyunk — Sógorom, ide... — hangoztatott s kérem, már szedtük is a disznókörmöst. úgy nagyon jó, hogy fele füstölt, fele meg füstöletlen.

— Igazán rangbéli — ez a vélemény és szed az ember valami háromszor.

Hanem gyerünk tovább, illetőleg együnk tovább, jöhet a juhhusos kása, az is rangbéli, de csakugyan, remélem evett már a kedves olvasó birka-hurkát.

Kerülködik két szál cigány is.

Most már csak bele kell kapni a nótába:

Kiapadt a rétből mind a sár, mind a víz,
De hiszen ezt a nótát már Pesten is hallottuk.

Hallottuk hát, ha egyszer a pásztorok, akik itt összegyülekeztek — bokrétások.

Ott a házuk a Muszájban, maguk per-

sze inkább csak Bugacot járkák, de a házuk a Muszájban s a házban asszony,

— A hortobágyiakkal milyen volt a barátság?

— Olyan egyek vótunk — így József, a bokrétás.

— Ha vizet ittak vóna, nem lettünk vóna ilyen egyek — így István, a bokrétás.

— Három Imre vót közöttünk, én vótam a negyedik — így Imre, a bokrétás.

— Vót ott a hortobágyiak között egy, alig pirkadt, azt mongya, gyerünk le, igyunk meg valami két fél litert.

— Egyek vótunk velük!

Hanem most közbe szól az elébb emlegetett Juliska:

— De a papucsot nem is hozták ám meg?!

— ?

— Hogy majd a köttöpízen, amit kapnak, hoznak papucsot. Nem hoztak, dehogy hoztak, lement a gégen... A papucs is lement a gégen!

— Reprezentáltak, — jelenti ki a hivatalbéli s ebbe meg is nyugodtunk. Ha

A szakmári párnatánc.
Photo: „Az Est”.

Szakmárer Polstertanz.
Szakmár: Danse de l'oreiller.

Több nyelven . . .

A tavalyi Gyöngyösbokrétára jelent meg a *Bokrétások Lapja* első száma. Egy esztendő múltán nagy lépéssel mentünk előre, a lap — öt nyelven adta a tájékoztatást, hogy a Gyöngyösbokrétát illetőleg mit kell tudni — Európaszerte.

Ebben a számban is van több nyelvű tájékoztató, ezt a balatonfüredi ünnepekre adjuk, ahová a Magyar Thouring klub révén főként Ausztriából igen sok autós érkezik, míg a müncheni magyar idegenforgalmi iroda vezetője, Márffy Károly sok délnémet orvost hoz és a siófoki sportesemények révén más nemzetbeliek is érkeznek.

Általában pedig: a magyar bokrétás ügynek a *Bokrétások lapjában* több nyelven való ismertetése a lap megjelenésének más időszaka is ki fog terjedni, ha — a magyar népművészeti ünnepeket illetőleg csakugyan el lehet jutni a teljes propagandaszerűségig.

Hortobágy reprezentál, Bugac sem cselekedhet másként, úgy-e bizony, ez csak nyilvánvaló, világos, mint a vakablak.

De Juliska ugyancsak szaporazza a szót, bizonyára a többi menyecske nevében is, hogy így, hogy úgy.

No, nem nagyon mérgesen. De azért a fent emlegetett bokrétások vallanak:

Bizony, ahogy gyűttünk hazafelé, aztán nincs papucs, mondog, maj úgy csináljuk, hogy . . . főmegyünk a pallásra.

— Aztán főhúzzuk magunk után a létrát.

— Meg ne marjon az aszony!

— Aztán úgy vajjuk ki, hogy ninesen se papucs, se píz.

— Maradunk a palláson, amíg csak el nem megy a mírgük. Csakis ott maradjunk a palláson . . .

Igy váltogatja egymást aszó. No csak tréfálkozás mar.

De nem jött meg az új papucs, az tény és való, tulajdonképp, szinte tisztelnivaló, hogy az aszonyok nem csinálnak belőle nagy ügyet.

Juliska annyira ninesen már „maró” kedvében, hogy a cigány felé int:

— Azt húzzátok el, ami az anyámról rám maradt!

Tudnillik vagyon nem maradt rá, csak nóta. De az maradt egynéhány tucat.

— A szivire húzd neki — így Pista.

S húzza acigány. Juliska ott áll a cigány előtt, menyecskeken bekötött fejét kicsit oldalvást hajtja, Pista meg könnyekre támaszkodva nézi. Fekete szeme csak úgy csillog. Még a mellénypitykéknél is jobban . . . Megmondtam időben, mintha nagyon kedves Barabás-kép elevenednék meg ott a Muszájban . . .

BALATONVIDÉKI BOKRÉTA

I.

Szeptember 7-én és 8-án 1/24-kor Balatonfüreden, a Grand Hotel előtti szabad téren, kedvezőtlen idő esetén a Grand Hotel nagytermében.

1. GALAMBOK — regölés, cséptánc, pünkösdjárás.

A Balaton közelében, Zala-megye egyik községe. A legények Szent István napi köszöntésükhöz láncos bottal verik a taktust, így — regölnék. A leányok pünkösdkor szép énekszóval — pünkösdot járnak.

2. KAPUVÁR — páros verbunk.

Csonkamagyarország nyugati vidékén, Sopron-megyében fekszik. A férfiak járta verbunkost itt a nők is kísérik, bizonyos ritmikus mozdulatokkal. A kapuvári csipke igen szép és híres.

3. KOPPANYSZÁNTÓ — kanásztánc.

Tolnamegyében fekszik. A kanásztánc, amit két keresztbe fektetett bot között járnak a férfiak, mint a neve is mutatja, eredetileg pásztorok tánca volt. Az asszonyok lakodalmakkor táncolják az üvegesárdást — fejükön borosüveg.

4. SIÓAGÁRD — szüreti ünnep, szegélytánc.

Tolna-megyei község, de nem tartozik a „Sárköz“-höz, népművészete is elütő a sárközitől, szüreti alkalmakkor ékecs szőlőkoszorút adnak a szőlősgazdának.

5. SOMOGYUDVARHELY — sapkatánc, kisszék-tánc.

Somogymegyében fekszik. A lakodalmak meneteket ott olyan ember vezet, akinek a kalapja fel van díszítve pattogatott kukoricából és színes papírosokból készült füzérekkel.

6. SZANY (legények) — férfikar, verbunk, dús.

Sopron megyei község. A férfiak mellényén 120 rőf zsinor. A leányok vásárnaponként tejeskösögebe kavicsot tesznek, úgy dobálják énekszóval a köcsögöt.

II.

Szeptember 14-én és 15-én délután 1/24-kor, ugyancsak Balatonfüreden, a Grand Hotel előtti szabad téren, kedvezőtlen idő esetén a Grand Hotelben.

1. GALGAHÉVIZ — lakodalmi részlet.

Pestmegyei község, már akkor község volt, amikor a tatár-hordák Európára törtek. Lakodalmi részletet mutatnak be, a hatalmas, feldíszített menyaszonykalás, amit a legények a vállukon visznek, maga is népművészeti remekmű.

2. VITNYÉD — páros verbunk, ugrócsárdás.

Sopron megyében fekszik, közel Kapuvárhoz, nem messze Szanytól, de viselet más. Itt a bársonyszoknyákat kedvelik a nők, rojtokkal. A magyar népművészet csodás változatosságát többek között jól mutatja, hogy igen sokszor szomszédos községek viselete sem egyezik.

3. SZANY (leányok) — leánykar, csörgőpulka.

Többet I. I. részben.

4. KARÁD — kanásztánc, huszártánc, rezgőcsárdás.

Somogy megyei község, rendkívül bő forrása az ősi népdaloknak. Igen sok szokás, tánc él még itt, a többek között bemutatott „rezgőcsárdás” érdekes különlegesség.

5. KÓNY — verbunk.

Győr megyében fekszik, szép temploma a tizenhatodik századból való. Sik vidék, olyan mértékig lapály, hogy nem is nagyon régen egész határa még víz alatt állott. Hanság volt. A sok víz emlékét a Babarosi tó és a Kónyi tó őrzi. Híres táncuk a férfi verbunk.

6. VÁRALJA — szüreti ünnep, üvegesárdás.

Tolna megyében, igen kicsi völgyben, a községet régi okmányok „Terra Britanorum“-nak is nevezik, mert skóciai Szent Margit története érdekes vonatkozásban van e magyar faluval. Sok ősi táncuk van, köztük az „üvegesárdás”, hátravágós csárdás.

„Isten mosolya”

A Magyarország egy vezércikké alábbiakat mondja: minden bokrétást fokozatosan érdekelhet.

Tíz évvel ezelőtt még senki sem álmodott róla, hogy a magyar népművészet csodálatos kincsei iránt akkora rajongás támad a közvéleményben, sőt külföldön is, mint amilyenek ma szemtanúi vagyunk. Csak azok, akik különös művészi, vagy néprajzi érdeklődéssel fordultak a néphez, tudták, mily

mérhetetlen értékek halmozódtak fel a magyar földműves környezetében, nótázó lelkében, vidám, játékos és bölcs kedvében. Még a múlt század lelkes magyar világa is megelégedett a zsinóros nadrággal, a tulipán jelvényvel és a népdalok és mesék pusztai szövegének gyűjtésével. A népdal csak a népszínművek édes hangú primadonnái révén, elrontva, eleigányosítva és a dzsentri sírvavigadásával megszírupozva tört

utat a városok polgárságának szívébe.

Ma, mintha friss tavaszi szél kerekedett volna, felkapva könnyű szárnyaira az eredeti népdal, ruha, himzés virító virágait, mindenféle a népi művészet virágszirmai kavarnak, repülnek, hullanak az országban. S átrepülve a határokon, mint könnyű lepkék lepik meg az ámuló idegent, megsímogatva szívét, elringatva lelkét, gyönyörködtetve szemét pazar színeikkel, tiszta naivságukkal, üde őszinteségükkel, a puszták, erdők és szántóföldek illatával.

Eddig hát csupa öröm a cikk, ám fordul a cikkíró hargulata — mert más oldalakat is meglát — s tovább ilyeneket ír . . .

De mert minden művészet megteremti a kaptafákat s azokat, akik a kaptafákra silány utánzatokat húznak, sorsát nem kerülhette el a magyar népi himzés, népi bőr- és famunka sem. Légiószám akadtak vállalkozók, akik a népművészet utánzatával árasztották el az országot és a külföldet s Bornemisza miniszter épp a mai nyilatkozatában mutat rá arra a nagy veszélyre, amit ez a kaptafa-művészet az igazi népművészetre jelent. Megöli a szövő-himző, faragó, horgoló művész munkáját. elveszi előle a piacot, kiszorítja értéktelen tömegáruival egész falvak, sőt vidékek eredeti remekeit, a munkabérek pedig olyan alacsonyra nyomja le, hogy egy-egy asszony egész napi munkájával, alig keres meg tizenhat-tizenyolc fillért.

„Motívumok“ sokszorosításával ölik ki a lelket az ősi stíluslevelekből, a tulipánok, tölgylevelek, mesebeli állatok, vagy csodálatos csillagformák színüket, illatukat elveszítve, mint gyári készítmények csalják a vásárlók szemét és izlését. Most felmerült a népművészeti kincsek márkázásának gondolata. Valóban itt az ideje a legszigorúbb ellenőrzésnek. Ha a magyar bort nem lehet akárki kénye-kedvére bízni, ha a gyümölcsöt márkázzák, ha a sajtért felelősséget vállalnak, ha nem lehet ráfogni a durbinesra, hogy balatoni süllő, meg kell védenünk legfélétebb kincsünket, a nép lelkéből lelkezett művészi értékeket is. Ez a magyarság lelke, szíve dobbanása, évezredek történelmének ragyogó tartalma, mindnyájunknak egyetlen igazi öröksége. Nem pocsékolhatjuk el a pillanatnyi érdekek dömpingjében.

Legőszintébb hálánk, hogy illetékes magas körök keresik, megtalálják a magyar népművészet minden ágában is a diadalmas és a szégyenletes határozott különválasztásának módjait,

A balatoni „látott hal“-ról

Farkas Károl egykori „hegyenjáró“ megmutatja a „látott hal“-ra való jeleket.

A „látott hal“-ról akkoriban esett szó, amikor még a Balatonon nem volt részvénytársaság, csak „bokrok“ voltak, halász-bokrok, néhány halászból álló kompániák. S a látott hal azért nevezetett látott halsz, mert — meglátták a hegyről. A tihanyi „tekintők“ valamelyikéről lesték, látták meg a halat, nevezetesen a gardát, amely ősszel titokzatosan vonul a Balatonon, még pedig óriási tömegekben, csakugyan jól láthatóan Tihanyi hegyéről.

A látott hal-ra való halászat, — ősz végén történt, akkor amikor „a garda határba vót“ azaz vándorlásában hatalmas, sűrű tömegekben jelentkezett. Csak a „szerenese“ volt biztosabb, sőt legbiztosabb, — ha a kilátás tiszta volt — bizonyos. A garda tömegét a vizen mutatkozó „lilaszinű“ folt mutatta, amit „a hegyről“ a tihanyi tekintők egyikéről vagy másikáról lehetett észrevenni. S minden bokornak volt etájt figyelője: a „hegyenjáró“. Ő adott jelt a bokornak, ha „meglátta a halat“, hogy induljanak s hogy merre haladjanak; még pedig a nagy távolság s esetleg szél miatt nem szóval, hanem jellel. Bár szót is mellékel a jelhez. De ezidőtájt többékevésbé minden tihanyi fölesapott hegyenjárónak s ha meglátta a halat, gardát kiáltott. Mezőn, szőlőben dolgozók,

pincézők, ha a vízre láthattak, egyaránt figyeltek s a garda híre pár perc alatt falun, parton szétfutott. A bokrok versenyre kelve iramodtak a vízre s ha egyik-másik halásztárs egyéb munkában volt, egyéb szerszámát elhanyagolva futott a partra, hogy a fogásban és szerencsében részt vehessen. Minden hegyenjáró egyesegyedül a maga kompániája hajóját figyelte és irányította s minden hajó csupán a maga hegyenjáróját nézte. A hegyenjáró úgy állt, hogy alkaja „a levegőben“ legyen, az ég legyen a háttere, hogy jeleit a távoli hajóról tisztán láthassák. A jeladó szerszáma kabátja, subája, halásztarisznyája, valami zsák vagy más hasonló volt, amivel a következő jeleket szokta adni: 1. *Előre!* — 2. *Jobbra vagy balra!* — 3. *Vessétek ki a macskát!* — 4. *Vessétek ki az istápot!* — 5. *Kerítsetek!* — 6. *Riasszátok!* A hegyenjáró különben nem bírta a jelzést szó nélkül. Legalább Farkas Károl, talán az utolsó hegyenjáró, aki nekem lefényképezés végett az Akasztódomb csúcsán tudományát bemutatta, először is „hajóra haj“ — kiáltást hallatott s azután is, ahogy foga közül bosszúsán szokta szűrni az ember, jeleit szóval is megpótolta, így: „Ergyetek avál a hajóval! — Vessétek ki azt az istápot!“ stb.

KIT, HOL, MÉRT VERNEK MEG CIBERÉSEK

Uzdód és Géderlak között a Duna mellett van Dunaszentbenedek. E község lakóiról szól a következő história:

A régi időkben — mondják az öregek — az volt Benedeken a szokás, hogy télen, amikor a lakóházat fűtötték, egyúttal az ágy alá búzát vetettek: miután a legtöbb ház úgyis földes volt, az ágy alá vékony rétegben még egy kis porhanyós földet hordtak, ebeb vetették a búzát.

A nedves földben a meleg hívogatására néhány nap elteltével a buza csirázni kezdett. Nos, csak erre várt a gazdaasszony. Mikor a buzaszemek kicsiráztak, s mintegy tíz centiméter magas erdőcske, de bizony napfény-hiján fehér erdőcske támadt, ott az ágy alatt, a gazdaasszony már irtotta is ezt az erdőcskét, vagyis leszedte a csirákat. Aztán fazékba téve, megfőzte. Majd az édes levét — ciberét — leszűrte és finom

liszttel sűrűre keverte. Sűrű és édes anyagot kapott, olyat, akár a méz. Ezt az anyagot végül tejsibe öntve kemencében megsütötte. Így készült az egyes helyeken „keltesnek“ nevezett olesó, édes sütemény.

Ma már nem csinálják. Miért? Nem tudom. Talán azért, mert „megszólták“ őket azért, hogy az ágy alatt keltették a búzát? Az ugyanis tény, hogyha valaki ciberésnek címezi a „benedöki embört“ nincs elragadtatva. Sőt ellenkezőleg. Nemrégiben talán meg éppenséggel füttyköst ragadott, vagy hát amit megragadhatott, ütőszerszámként.

Cibere Benedeken már nincs, viszont ciberések vannak, de — ismétlem — nem jó ott emlegetni a ciberességet.

Félreértések elkerülése végett legfeljebb még annyit, hogy másutt más ételféléket neveznek ciberének.

Vizsolvoszky László Géderlak,

VOLKSKUNST-FESTLICHKEIT AM PLATTENSEE (BALATONFÜRED)

I.

Am 7—8 September.

1. GALAMBOK — regölés, Stocktanz, Pfingstbegrüssung, Druschdanz.

am Plattensee, im Komitat Zala. Die Burschen schlagen zum Grüss am St. Stephanstag mit Stockketten den Takt. Die Mädchen begleiten den Pfingsttanz mit schönen Liedern.

2. KAPUVAR — Soldaten-Werbetanz.

Kapuvár, Komitat Sopron, im Westen Ungarns. Der Werbetanz der Männer wird von den Frauen mit rhythmischen Bewegungen begleitet. — Die Kapuvärer Spitzen sind ihrer Schönheit wegen berühmt.

3. KOPPÁNYSZÁNTÓ — Tanz der Schweinehirten, Flaschentanz.

Koppányszántó, Komitat Somogy. Der Tanz der Schweinehirten, der zwischen zwei zum Kreuz gelegten Stöcken getanzt wird, war ursprünglich, wie schon der Name sagt, ein Hirtentanz.

4. SIÓGÁRD — Winzerfest.

Siógárd im Komitat Tolna, schon ausserhalb des „Sárköz“, von dem auch seine Volkskunst abweicht. Auf Winzerfesten wird dem Weinbauer eine kunstvoll gefügte Traubenkrone überreicht.

5. SOMOGYUDVARHELY — Mützentanz, Tanz mit Sesselchen.

Somogyudvarhely, im Komitat Somogy. Die Hochzeitszüge führt dort ein Mann, dessen Hut mit gerösteten Maiskörnern und Buntpapierketten geziert ist.

6. SZANY — Männerchor, Werbetanz, Dusuló.

Szany, im Komitat Sopron. Die Weibchen der Männer sind mit 120 Meter Schnüren benaht. Der Tanz der Männer ist der Werbetanz. Die Kinder befestigen zu Pfingsten zwei lebensso „tanzen“ die Puppen. Die Mädchen füllen am Sonntag das Milchgeschirr mit Kiesel und werfen das Geschirr singend von Hand zu Hand.

II.

Am 14—15 September.

1. GALGAHÉVIZ. — „Freude Kuchen“.

stand schon zur Zeit als die tartarischen Horden in Europa einbrachen. Sie tragen Hochzeitsgewohnheiten vor. Der riesige aufgeputzte „Freude Kuchen“ den die Braut mit den Burschen auf der Schulter trägt ist ein wahres Wunderwerk der Volkskunst.

2. VITNYÉD — Polsterspiel, Besentanz, Springtanz, Werbetanz.

Vitnyéd, im Komitat Sopron, nahe zu Kapuvár und Szany, doch ist die Orts-tracht anders. Hier lieben die Frauen Samtkleider mit Quasten. Die erstaunliche Vielfalt der ungarischen Volkskunst macht offenkundig, dass sich kleiden.

3. SZANY (Mädchen) — Mädchenchor.

„csörgő pulka“.

Beschreibung im ersten Teil.

4. KARAD — Tanz der Schweinehirten, Husarentanz, Zittertanz.

Karád, Gemeinde im Komitat Somogy, eine ausserordentliche reiche Quelle uralte Volkslieder. Hier leben noch viele alte Brauche und Tänze. u. a. ist der gezeigte „Zittertanz“ eine interessante Besonderheit.

5. KÓNY — Werbetanz.

Köny liegt im Komitat Győr, die schöne Kirche des Dorfes ist noch vom 16. Jahrhunderts. Die Gegend ist Tiefebene, so sehr, das vor nicht langer Zeit, die Grenzfelder unter Wasser lagen. Der See von Babares und Kóny erinnern noch an der früher so stark verwässerten Gegend.

6. VÁRALJA — Spinnstube, Flaschentanz.

Váralja, in einem lieblichen Tal im Komitat Tolna. In alten Dokumenten wird die Gemeinde auch „Terra Britanmorum“ genannt und die Geschichte der heiligen Margarethe von Schottland mit diesem ungarischen Dorf in bedeutsame Beziehung gebracht. Es gibt hier uralte Tänze, darunter der „Flaschentanz“.

A csikszedő kanál és a fakoszorú

Legutóbbi számunkban „A binkó“ címmel hosszabb cikkben beszéltünk a borsodi Bükk-hegység nyugati nyulványain és az Eger-, Szilvás-, Bán-patakok völgyeiben lakó pásztorok remekbe készült pásztorbotjairól, elsősorban azonban a „binkó“-ról. A vízmerítő gyönyörűen faragott „fakanál“-ról pedig már régebben közöltük a tudnivalókat. Ezzel kimerült az odaválói pásztorművészet? Ó nem!

E vidék pásztorai a vízmerítő fakanálon, bunkón és kampón kívül még egyéb, a háztartás keretébe tartozó holmit is

tudnak készíteni. A konyhára kavarókanalat, csikszedővillát, tejhabarót, fali sótartót, kanalast, az ebédlőasztalra evőkanalat, só- és paprikatartót, fakoszorút (kutyagerinc!), a falakra fogast, törülköző tartót, képrámát, stb. Mindezen holmit fűrészszel, baltával, faragókéssel a legegyszerűbb módon, a legősibb fogásokkal, tisztán fából, faszögek, fakapcsok alkalmazásával állítják elő.

Terjedelmes sora a faragó tudományának, csakugyan Ó, áldott magyar népművészet, de nagy a te tehetséged . . .

Váralja szept. 29!

Váralja, ott Tolnában, nevezetik „Virágos Váraljának“ is — teljes joggal. A mezők, a hegyek — amiknek ölében fekszik — csupa virág tavasszal, nyáron, de még ősszel is. S a falun át patak csörgedez és — Imre bácsi furulyaszó mellett legelteti nyáját a domboldalon...

„Virágos Váraljáról“ kapjuk a hírt; hogy a bokréta szeptember 19-én rendezi meg a helyi bokréta-napot, még pedig akként, hogy vendégségbe hívja a hosszúhetényi, valamint a szeremlei bokrétát: a hosszúhetényi — a Szent István-heti Gyöngyösbokrétából is jól ismert — bokréta példás helyi bokréta, napjáról legutóbb írtunk, utóbbi, az idén mutatkozik első ízben a Szent István-heti Gyöngyösbokrétá keretében, de elragadta a szemlélőt. Három kitűnő bokréta barátok is a hó végén virágos Váralján.

Mintaserű bokrétanapok mindenfelé. A kultusz teljes helyi elmélyítése, büszke kiállások nos, csakugyan mulatságosan hat tehát ezzel szemben, hogy még nemrégiben is itt-ott egészen nagy városokban olyan népművészeti (??) ünnepeket rendeztek, amik semilyen szempontból nem voltak egyértékűek a — helyi bokréta-napokkal.

75 százalékban

külföldi volt a Gyöngyösbokrétá idei nézőközönsége

Az Az Est-ből vesszük:

„Szendy Károly polgármester a közgazgatási bizottság hétfői ülésén terjeszti elő a múlt hónap eseményeiről szóló jelentését.“

S most következnek a polgármesteri beszámoló részletei s ezek között a következő:

„A polgármester megállapítja az emelkedő látogatottságból, hogy a Szent István-hét népszerűsége külföldön egyre jobban terjed. A Gyöngyösbokrétá előadások közönségének 75 százaléka külföldi volt.“

Ha átlagosan úgy vesszük, hogy a Gyöngyösbokrétát naponta 2200 ember láthatta — láthatta 2400 is — akkor a Gyöngyösbokrétát megtekintő személyek száma 22,000 volt. Ezeknek 75 százaléka külföldi, tehát 16 ezer külföldi elragadtatva ment el, hogy milyen remek, csupa erő, szépség, fürgeség és mégis végtelen komolyság nép él itt, nem bántani engedni, hanem szeretettel védeni kell: bizonyára így ment el.

Nemzeti érdek, hogy — minden magyar népművészeti ünnep méltó legyen a nemzethez.

FESTIVITÉ D'ART POPULAIRE AU LAC BALATON (BALATONFÜRED)

I.

Au 7—8 September.

1. **GALAMBOK** — Récital, danse aux batons, danse du fléau, salutation de Pentecote.

Commune du comitat de Zala s'étendant le long du lac Balaton. Les gars battent la mesure de leur chant de salutation de la Saint-Etienne avec des bâtons garnis de chaînes. A Pentecote les gars du village dansent „la danse de la Pentecôte“ qu'ils accompagnent de leur chant.

2. **KAPUVÁR** — Danse de recrutement à deux.

Commune de la Hongrie occidentale, située dans le comitat de Sopron. La danse „verbunkos“, dansée par les hommes, est aussi accompagnée par les balancements rythmiques des femmes. Les dentelles de Kapuvár sont célèbres et fort belles.

3. **KOPPÁNSZÁNTÓ** — Danse des porchers, danse de bouteille.

Koppányszántó, commune du comitat de Somogy. „La danse des porchers“, que l'on danse entre deux bâtons posés à terre en croix, a été originellement, comme son nom l'indique, la danse des pâtres de porcs.

4. **SIÓGÁRD** — Fête des vendanges.

Commune du comitat de Tolna, mais elle n'appartient pas à la soi-disante région de „Sárköz“. Son art populaire est complètement différent. A l'occasion des vendanges, les vendan-

geurs remettent une belle et intéressante couronne de raisin au propriétaire de la vigne.

5. **SOMOGYUDVARHELY** — Danse de la casquette, danse de la petite chaise.

Commune du comitat de Somogy. Le cortège nuptial est conduit par un homme dont le chapeau est orné de colliers fabriqués de mais grillé et de papier peint.

6. **SZANY** — Choeur des hommes, danse de recrutement, dus.

Commune du comitat de Sopron. Sur le gilet des hommes il y a 120 aunes de cordon. Les hommes dansent le „verbunk“. A Pentecote les enfants fixent des pantins de grandeur naturelle sur des roues de voiture à deux roues à l'aide d'un engrenage placé verticalement. En tirant la voiture les pantins „dansent“ sur la roue.

II.

Au 14—15 September.

1. **GALGAHÉVIZ** — „Gâteau de Joie“.

village de Comitat Pest, ce village était déjà, — quand les hordes Tatar aont entré par force en Europe. Ils montre des coutumes de noce. L'immense „gâteau de joie“ est porté sur l'épaule par la fiancée et son garçon. Ce gâteau est vraiment un chef d'oeuvre de l'art populaire.

2. **VITNYÉD** — Danse de l'oreiller, danse du balai, esárdás sautillante, danse de recrutement à deux.

Ne tünődjék

fizessen elő azonnal a Bokré-
tások Lapjára.

Látja ugy-e:

még „nyelveket is tanulhat“, ha

mindössze évi 1.50

pengőért előfizet.

Kiadóhivatal: Budapest, VIII., Szent-
királyi utca 49. szám.

Commune du comitat de Sopron, située près de Kapuvár, non loin de Szany; mais les costumes populaires y sont tout à fait autres. Les femmes portent avec prédilection des jupes de velours à franges. La variété merveilleuse de l'art populaire hongrois est fort caractéristique.

3. **SZANY** — Choeur des jeunes filles, esörgő pulka.

Description dans la première partie.

4. **KARÁD** — Danse des porchers, danse des hussards, esárdás saccadée.

Commune du comitat de Somogy. Source extrêmement abondante de vieilles chansons populaires. On y rencontre encore de nos jours un grand nombre de coutumes et de danses, entre autres la „rezgőcsádás“ (esárdás saccadée) que nous présentons ici.

5. **KÓNY** — Danse de recrutement.

village de comitat Győr. La belle église du village est encore du 16. siècle. La contrée est plaine-basse. Avant quelque temps encore des terrains frontiers étaient sous l'eau. Le lac de Babares et de Kóny sont souverains. Leur danse célèbre est le „verbunk“, — dansé par les hommes du village.

6. **VÁRALJA** — Filature, esárdás à la bouteille.

Commune du comitat de Tolna, située dans une riante vallée. Selon les vieux documents cette commune s'appelle aussi „Terra Britannorm“ car d'histoire de Saint-Marguerite d'Ecosse est en rapport intéressant avec ce village hongrois. On y danse beaucoup de vieilles danses, entre autres la „esárdás“ à la bouteille“ (ívegcsárdás).

VERBUNKÓS KISZÓLÁSOK.

Illik a tánc a gazdagnak,
Ezüst gombja ragyog annak.

De még jobban a koldusnak,
Minden föltja dozog annak.

Magyar nadrág, feszes dolmány,
Abba szeret az én babám.

Vitéz kötés, arany tarsoly,
Ha vitéz vagy, híven harcolj.

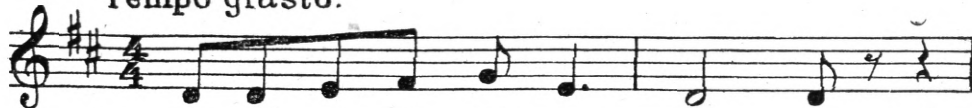
Közli: Nagy Czirok László, Halas.

Koppányszántói dal

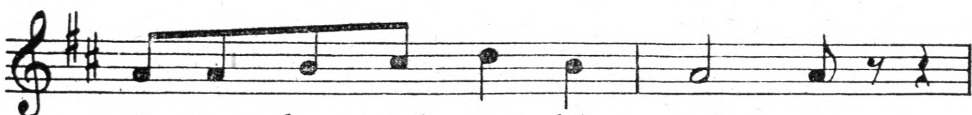
Koppányszántóer Lied

Chanson de Koppányszántó

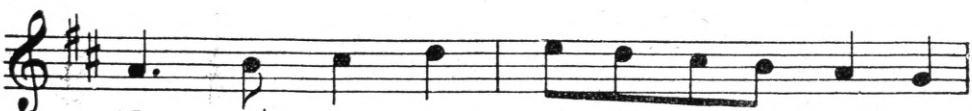
Tempo giusto.

1. A szán-tó - i hi - res ut - ca
2. Er - re gye - re, ne menj ar - ra,

Cim-ba - lom - mal van ki - rak - va;
Jobb út van itt, mint a - mar - ra;

Ha még egy - szer vé - gig me - gyek raj - ta:
Er - re gye - re, szí - vem Ma - ris - ká - ja,

Nó - tát ver a csiz - mán sar - ka.
Adj egy csó - kot u - tol - já - ra.

A lévai

bokréta-bemutató

Az elcsatolt Felvidék egyik igen kedves városa, Léva, nevezetes ünnep színhelye volt szeptember elsején, vasárnap nagyméretű bokrétás bemutatót rendeztek, a közönséget csak úgy ontották a vonatok, meg a kocsik, autók végtelen sora.

Délután 2 órakor már hatalmas tömeg hullámzott a város főútvonalain, várta a díszfelvonulást, ami a bemutatót megelőzte. Hamarosan meg is indult a menet és lelkes éljenzés közben a városháza elé vonult, hogy köszöntse a város vezetőségét.

Majd a Lévai Torna Egylet sporttelepére vonultak a szereplők, ahol „Isten hozott“ felírású tábla és feldíszített szabadszínpad fogadta őket. A nézőközönség számára fenntartott helyek gyorsan megteltek, igen sok angol, német, francia, amerikai származott meg e napra nyaralását, hagyta ott a fürdőket. S természetesen megjelentek az ünnepélyen a magyarpárti törvényhozók.

Az gyönyörű ünnepségen egyébként alábbi helységek népe vett részt:

IZSA KÖZSÉG színes népviseletbe öltözött csoportja lépett először színpadra, dalokkal.

AZ ÓGYALLAIK — kukorica fosztást mutattak be.

KOMAROMSZENTPÉTER — lakodalmi jelenettel vett részt.

A MARTOSIAK — az „árgyérus táncal„.

NAGYCÉTÉNY — fonójelenettel, ennek keretében természetesen ősi dallal, táncal.

NAGYSALOM — aratójelenetet mutatott be.

LAKAMÉNYE — „a zabkirály tréfas táncát.

SZÉCSÉNYKE — ugyancsak fonójelenettel szerepelt, de ennek keretében egy történelmi mesét is elmondtak.

CSÁB — palóc szokásokat mutatott be.

IPOLYNYÉK — ugyancsak palóc szokásokkal vett részt, de másokkal, mint Csáb.

BÉNY — ez a 700 éves község, a mártogatást és verbunkost mutatta be.

Minden szóbeszéd helyett: ime egy aranyalap a magyar bokréta-mozgalom történelmében . . . Isten áldása kísérvé azok lépteit, akik a lévai ünnepet rendezték és akik résztvettek benne.

A KUNSZENTMIKLÓSI BOKRÉTANAP

Kunszentmiklóson 1935. szeptember 8-án délután fél 5-kor az Epreskertben, kedvezőtlen idő esetén a Kulturházban bokréta-bemutató. Ezt megelőzően kedvező időben d. u. 1-től fél 5-ig más szabadterei látnivalók.

I. D. u. 1-kor:

1. A jászberényi redemptus gazdák Mántelekpusztai ménésének csikósai lovasjelenettel,

2. Pulik nyáj- és gulyaterelő versenye.

3. Juhászok számarokordé-versenye.
4. Nyergelési verseny.

II. D. u. 3-kor:

„A betyár csókja“ lovasjáték kb. fél-száz kunszentmiklósi lovassal.

III. D. u. 1/25-kor:

1. **KISKÖRÖS** — körtánc, gyalogszék-tánc, lendítőcsárdás.

Pest megyei község, 12000 lakosa van és ki ne tudná, hogy Petőfi Sándor Kis-

„Bocsásson meg, idesem!“

Hát hogy is volt csak kedves Örzse néni?

A Gyöngyösbokréta utolsó előadása után, amikor már oszolt a nép, elkajáltotta magát valaki a gyöngyösök közül a Városi Színház előtt, hogy:

— Irány az Aréna-úti kocsmá! . . .

Nem tudom, kigyelmed vezényelt-e, kedves Örzse néne, vagy valamelyik célszerű névrokona, mindegy, én voltam katona, megértettem a vezényszót, mondok magamban: a parancsot megfaggyazni nem lehet, van még pár garasom, irány az Aréna-úti kocsmá.

Hát ahogy megérkezem, pedig igen-csak siettem, már áll a bál. A kert közepén, egy szaletti alatt húzza a cigány a gyorsat veszettül, a cimbalom előtt Örzse néne pörget egy ijedős pesti urat s köröttük egymás hegyén-hátán, félkaréjban tánta a száját a városi nép.

No még ilyet! No még ilyet! . . .

Örzse néne nek mind a harminchat szoknyája úszik a levegőben, csak úgy seprí maga körül az embereket, c. hajjajaj; most húnyd be a szemed, Budapest, amikor fordul, hogy minő patyolatos lábására van, tyu-hu-húúú, a szegény liheg és lötyög ide-oda a kezei között, míg végül is egy óvatlan pillanatban megszőkik, besomfordál a tömeg közé és törülközik . . .

De nem úgy van a! . . .

— Múlathatnákom van! . . . — kiált Örzse néne.

Azzal a nézőközönség sorai közül kiemel egy másik pesti urat. Kétmarokra kapja és ropja vele. A rezgőst. . .

— Tyi-hi-hi-húúú, sose halunk meg! . . . meg! . . .

Am néhány perc múlva már a második számú nagyságos úr is hervadozik. Olyan a lelke, amint Örzse néne lobogtatja, mint egy elzött zászló. Szegény feje igyekszik még imitt-amott rezgetni, de bizony már csak rogyadoznak és csukladoznak a térdei . . .

Örzse néne dobja. Fene látott ilyen lekvár népeket! . . .

— Múlathatnákom van, a teremésit neki! . . . — kiáltja és a félkaréjából kiemeli a harmadik számú nagyságos urat . . .

Aztán, mert ez is kidől, a negyediket. Utána az ötödiket. És így tovább, tyi-hi-

hi-húúúú, másfél óra múlva Örzse néne legalább huszonöt nagyságos urat megemésztett. . . .

A félkaréj tágul, a pesti urak egy vert hadsereg módjára visszavonulnak a csatateréről és asztalhoz ülnek és a söröskancsók barrikádjai mögül szemlélik immár leplezetlen kárörömmel, hogy Örzse néne izmos karjai között miképpen vergődik az utolsó áldozat . . .

Hát aztán ez is kidől . . .

Jaj . . .

Vége van . . .

Megáll, ránéz Örzse néne rimánkodva, aztán összecsuclik, mint egy rossz bugylibicska . . .

És kidől . . .

Örzse néne dühös. És int a cigánynak, hogy tovább. Hiszen csak most kezdődik! Eddig csak gyakorolt! Hűnyye, a Ponciusit ennek a bodzabélű pesti népnek, hol egy táncos?! . . .

— Múlathatnákom van! . . . — rikant egy nagyot.

Csípöre rakja a kezét és végighordozván szeméit az asztalokon s az asztalok mellett a mélyen megrendült pesti nagyságos urakon, ringatózva keres újabb áldozatot . . .

— Héjopp! . . . — kiált és odapendőrül egy magányos úr elé, aki legközelebb ül a csataterhez. Vállon ragadja és viszi . . .

Illetőleg . . .

Illetőleg csak vinné . . .

Mert hát a magános pesti úr először elmosolyodik, aztán nyel egy nagyot és mutatja, hogy . . .

Hogy fellába van . . .

Hogy rokkant . . .

A muzsika ethallgat, az emberek összenéznek s egy pillanatra nagy csönd és nagy hűvösség támad a vendéglőben, a nyárvégi szellős éjszakában, s alutuk Örzse néne szipákol isszonyú tarácstulanságban . . .

Aztán megerednek a könnyei . . .

És azt mondja:

— Bocsásson meg . . . idesem! . . .

Hát, úgy-e, így történt, kedves Örzse néne . . .

SZILÁRD JÁNOS

kőrösön született. A költő szülőháza, közel a főtérhez, jól állja az időt.

2. PASZTORCSOPORT. — bugaciak és kiskunsági pásztorok.

Kecskemét városhoz tartozó híres pusztá, vége láthatatlan legelői, erdei, szíves tavai, igen érdekes növény — és állatvilága van. A pásztorélet még ősi formájában pompázik Bugacon.

Ez esetben a Kunszeatmiklós-környéki puszták pásztornépéről van szó, valaha a Dömötör-napi jubálok egynéhány napig tartottak. A kiskunsági számadók de nagy urak voltak.

3. NAGYKALLÓ — kállai kettős.

Szabolcsmegyei község, de ezkor város és megyei székhely volt. Táncuk — a „kállói kettős“, amit dallal kísérnek, teljes történetkét mond el, dal és tánc együtt, a szerelmesek évődését, kis nézeteltérését, majd elkövetkezését a legteljesebb megértésnek.

4. ÉRSEKCSANÁD — menyasszonytánc.

Pestmegye legdélibb községe: közel a Dunához. Az asszonyok piros eszímája sarkán „muzsikáló“ patkó van, úgy kell ezt érteni, hogy a patkón megfelelően elhelyezett fémpáncikák vannak, amik tánc közben csilingelnek.

5. KUNSZENTMIKLÓS — legényes, törökös, sapkatánc, kúnverbungos.

Már Alföld, környékén hatalmas puszták, mindig híres lovasok voltak a kunszentmiklósiak. Táncuk nagyrészt férfítáncok, köztük a verbungos is, ami eredetileg katonatánc volt. A „törökös“ tánc, amit általában járnak, azokra az időkre emlékeztet, amikor a törökök dúlták az országot.

6. SZAKMÁR — férctánc, párnatánc.

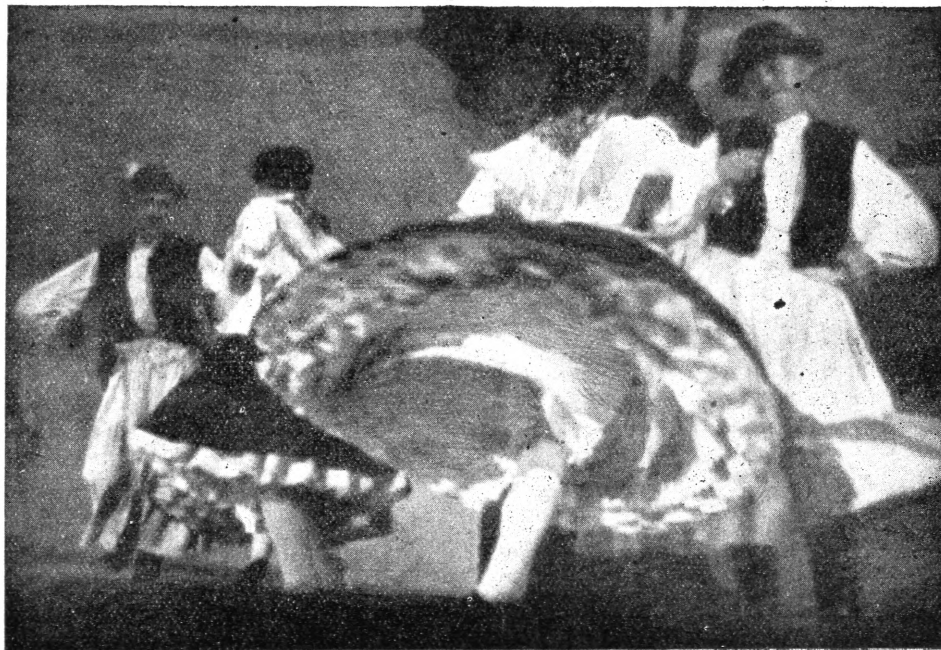
Pest megyében. A házakban gyönyörű virágos falakat látni itt, amit a szakmári asszonyok maguk festének ki. A párnayecske járja, ahány párnája éppen van a menyasszonynak.

A betyár csókja

Talán népszínmű címe ez? Azt mondhatnánk inkább, hogy lovas népszínmű címe, tekintve, hogy a „Betyár csókját“ a kunszentmiklósi Epreskertben lovasok adják elő, vasárnap. Ám maradjunk a „lovas Comedia del' Arte“ meghatározás mellett, ez lesz a legjobb és — „újszerű“ is. De „figyeljünk fel“: az erdőszélen puskaropogás támadt és valahit — lelőttek.

Egy betyárt.

Ez talán már a betyár csókja miatt történt? Még nem, ez még csak a bevezetés. Egyszóval a pandurok egy betyárt lelőttek; egyet meg elfogtak, hogy az elfogottal elmenjenek Halasra a kiskúnkapitány elé, ami természetesen nem jelenti azt, hogy diadalukra ne üritsenek néhány pohár bort a Nyakvágó-csárdában, ami történetesen ott van az —

Galambokiak a Gyöngyös Bokrétában

Gruppe aus Galambok in „Perlen Strauss“

Groupe de Galambok dans le „Bouquet de Perles“

Epres közepén.

A két betyár Basky bandájából való. A szintén e bandából való betyár, bizonyos Rámász Tóth András jelenti a történetek a főbetyárnak. Mire ez nagyobb csapat betyárt zúdit a Nyakvágóra, majd — egy pandur meghal, míg a másik megszökik, vagyis a pandurok és betyárok idáig kvittek. Most a betyárok kezdenek mulatni: birkát öletnek le, nyúzatnak meg, aprítanak fel, főzetnek meg bográcsban, esznek meg, a kunszentmiklósi lovasjáték ördögien friss tempóját jellemzi, hogy állítólag mindez a birkadolog számtalan részletével összesen hat percet vesz igénybe.

S most egy négyesfogat tűnik fel az úton, fegyveres hajduk kísérik, nosza lóra a betyárok egy része, hogy kirabolják a fogat gazdáját. Egy hajdu, vagy betyár bizonyára meg kell majd, hogy haljon, még sem ez történik, mert Basky megállapítja, hogy az alispán szépséges leánya utazik, egyetlen csókban szabja hát meg a továbbutazás váltságdíját, egy csók csakugyan nem sok, meg is kapja. Mire a négyesfogat továbbhalad, eltűnik, amiközben az egyik betyár szemét vetett a társalkodónőre.

A mulatozás azért a Nyakvágóban új lendületet vesz, venne, ám Rámász Tóth András fellázad Basky ellen, azért, hogy mindig ennek jut mindenből az öröm. Basky Rámászra ront, betyárpárbaly keletkezik, a betyárok már-már két pártra szakadva egymás ellen készülődnek, amikor Basky szerencsésen földhöz verte Rámászt: Rámász feltápászkodik és — talán fokozott bosszút esküdve — meglép. Egy a lánczongókból vele

szökik.

Ám kisvártatva a távolban újra feltűnik az egyik betyár, igen a társalkodónővel a nyergében, nyilván evrabolta. Ez már szentelenség — gondolhatja Basky — s nem törődve azzal, mit csinál viszont a másik betyár — Rámász Tóth — embereit a nőrablóra küldi. Akik le is lövik a nőrablót és a nőt az egyik Basky-barát betyár nyergébe emeli. De most már csakugyan két pártra szakadnak a betyárok, a Basky ellenesek rárontanak a Basky-hű betyárra és egy Basky-ellenes megfelelő tusa után a maga nyergébe emeli a társalkodónőt. És így tovább, visszaemelik a Rámász-pártiak ésmég talán most is emelnék egyik nyeregből a másikba a kapós hölgyet, ha: ha meg nem jelenne a láthatáron egy nagy csapat pandur, akiket Rámász lár-mázott fel — érdekes egyéniség ez a Rámász, hol a betyárokat lár-mázza fel a pandurok ellen, hol sértődöttségében a pandurokat a betyárok ellen — az azonban már bizonyos, hogy most irgalmatlan nagy betyár-pandur hullás lesz . . .

Lenne . . . De betyárt, pandurt megtorpant, hogy katonakürt harsan, és huszárok jönnek, verbuváló csapat, ugyan kinek verbuválnak? Nos, Kossuth Lajos üzent, kitört a szabadságharc, mindenki siessen a zászlók alá, ott verekedjék. Pandur, betyár felesap, úgy vonul már el a huszárokkal, viszont a Nyakvágó, annyi mulatság, virtuskodás, no meg esete-paté színhelye, a csöndesség tanyája lesz.

A Basky Gyuri alakja köré fűzött játékokat voltaképp már amúgy vázlatosan tavaly bemutatták Kunszentmiklóson. No, de idénre álaposan megduzzadt

Győr város a Magyar Bokréta Szövetséghez

Annak idején közöltük a győri verbunkos-bemutató műsorát, ami a lovasnapokkal volt kapcsolatos. Ez ügyben Győr szab. kir. város Közművelődési ügyosztályától a Magyar Bokréta Szövetség alábi lekötölezően szívélyes hangu levelet kapta:

Győr szab. kir. város közművelődési ügyosztályától.

A Magyar Bokréta Szövetség Elnökségének, Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 49.

Még ma is élénk hatása alatt állunk annak a minden magyar szívet megdobogtató élménynek, melyet számunkra a bokrétások szívet-lelket gyönyörködtető éneke és táncja jelentett. A magyar föld szépsége kivirágása a bokréta, mely a városi ember szívébe a magyar falu színes derűjét, magyarságához való ragaszkodását hozza.

Hálás szívvel köszönjük meg a magyar Bokréta Szövetségnek, hogy a bokréták győri szereplését számunkra lehetővé tette. Köszönjük azt a sok fáradozást, amely a bokrétás bemutató nagy sikerét elősegítette.

Fogadja a tekintetes Elnökség sok fáradozásáért ismételtlen kifejezett hálását köszönetünket.

Győr, 1935. június 14.

Dr. Valló István tb. tanácsnok.

A Magyar Bokréta Szövetség pedig teljes mértékben hálás nemes Győr városának, ünnepeinek népművészeti részét fenntartás nélkül bizza a Magyar Bokréta Szövetségre és ezzel hozzájárul, hogy olyan országos népművészeti program alakuljon ki, ami méltó az országhoz, a városokhoz és az ország bokrétájához is.

„Tiltott“ és „előírt“ ételek

A magyar népet egykor bizony nagyon is ismerte a tiltott és előírt ételek sorát, tehát a bokrétások, mint a magyar néphagyományok legfőbb művelői miként is viselkednek „ez ügyben“? Nos az az érzésünk, hogy az ilyen regulákkal nem sokat törődnek; hát ez nem is nagyon szükségeltetik, ha egyszer a tiltott és előírtételek dolga, bátran nevezhető babonás eredetűnek. Babonát — nem ápolunk. A tiltott és előírt ételek sorozatát, amit Szendrey Zsigmond foglalt össze vizsgálódásai alapján, hát bizonyára nem „tálatjuk“ azért, hogy azokat ki-ki újra megtanítsa. De nekik, mondjuk, tréfás érdekesség.

1. Tiltott ételek. Bizonyos ételek szárnyas, káposzta és szemes főzelék, metéltleves, sült tészta, pirított kenyér, bizonyos napokon, újév, karácsony és óév estéje, két karácsony köze, húshagyó, nagyhét, Flórián napja vagy alkalmakor: szántás, vetés való eltiltásának oka a kevés magyar adat szerint mindig szerencsevarázslás, illetőleg a természetben és egészségi állapotban bekövetkező baj megakadályozása. Újévkor nem szabad szárnyast enni, mert ez elkaparja a háztól a szerencsét. Aki káposztát eszik, annak savanyú lesz az újéve. Vetés napján, míg ősszel zöld búza nincs, nem szabad pirítottkenyeret enni, mert üszögös lesz a búza, szántás alatt sem, mert gazos lesz a széna. Két karácsony közt esonkahéten, nagyhéten, nem szabad szemes főzeléket enni, mert fekélyesek, himlősek leszünk.

A tiltás azonban nem mindig magára az ételre — disznóorr, káposzta, főzelék, zsíros étel, metéltleves, tej, zsendice, aludttej, tejfel, alma, kettős gyümölcs,

kenyér, vakarcs, — hanem néha a megevő személyére. — leány, menyasszony, másállapotú asszony, új cseléd, — az étkezés eszközére — kés, villa — vagy módjára — fekve, fújva — vonatkozik; de az okok is bővültek, mert az általános szerencsevarázsláson kívül nemcsak az egészségi állapotban, hanem a férjhezmenésben, gyermekáldásban, állatápolásban és idővarázslásban bekövetkező bajok megakadályozására is vonatkoznak. Ha az új cseléd káposztát kap első étkezésre, minden munkája savanyú, — kedvetlen — lesz. Az asszony népnek tilos étel a disznóorra, mert rakásra törné az edényt. A leánynak nem szabad vakarcsot ennie, mert pártában marad, sem kettős szedret, mert sánta lesz a szeretője. A menyasszony, asszony, másállapotú asszony ne egyék összenőtt gyümölcsöt, mert ikrei lesznek. A menyasszonynak nem szabad a lakodalmi metéltlevesből ennie, mert viszeres lesz a lába. Nem szabad a kenyeret késsel aprítani a tejbe, kávéba, mert kirepedezik a tehén tőgye s véres tejet ad. Az éretlen gyümölcsöt sem szabad késsel vágni, csak harapni, mert jégeső támad. A leánynak tisztára ki kell ennie a főzeléket tányérából, különben rücskös ura lesz. A zsendicét nem szabad fújva enni, mert a juhok elszélednek az esztenából. A kenyeret tilos fekve enni, mert „alszik a kenyér“.

2. Előírt ételek. Az előírások napok itt három újjal szaporodnak: „zabálósütörtökkel“ — hamvazó másnapja. — Márton napjával és szombattal. Annál inkább bővül azonban az ételek száma — disznóorr, malac, liba, káposzta, lenese bab, főttengeri, dió, méz, cukor, fokhagyma, édestészta, fánk, rétes, mákoscsik, ke-

nyér, pálinka. Újévkor meg malacot, sok cukrot és édes tésztát kell enni, hogy az egész év szerencsés legyen. Ugyanekkor édeskáposztát, lenesét, babot, bablevest esznek, hogy egész évben bőven legyen pénzük. Zabálósütörtökön kilenckonchúst és meremácsikot, karácsonyeste mézesmákosmetéltet esznek, mert mindenik bőséget jelent. A karácsonyi cipót újévkor szokás megszegni, vagy legalább is egész kenyeret kell megkezdni; éjfélmire után disznóhús jó, hogy egész évben legyen bőven kenyér és hús. Aki Márton napján libát nem eszik, egész évben éhezni fog. Húshagyókor rétest vagy fánkot kell sütni, hogy a kender fulánk ne legyen. Nagypénteken mákoskalácsot, hogy sok mák teremjen. Újévkor tengerit kell főzni, különben állandó lesz a patkány a háznál. Nagypéntek reggelén pálinkát kell inni, hogy nyáron alvasközben kígyó ne másszék a szájba. Karácsonyestén ajánlatos mézet, diót, fokhagymát enni a hideglelés, torok- vagy fogfájás ellen.

Mint a tiltás, úgy az előírás is nem mindig magára az ételre — például lenese, tejbelska, gombóc, rántotta, kenyér, — hanem néha a megevő személyére — leány, sokgyermekű asszony, — munkájára — kendervető, fonalszapuló, — az étkezés módjára — fejen áttevés, keresztvetés, varázsmondás — vonatkozik. Az okok: egészség-, szépség- és termésvarázslás. Az új búzából sült kenyér első karéját jobb kezünkkel fejünket átkarolva kell szánkba tennünk, akkor a jövő termést is megérjük. Aki az első sárgarépát eszi, csináljon bele keresztet, különben kileli a hideg. Aki először eszik az évben éretlen gyümölcsöt vagy gyümölcsöt, bármely új főzeléket ezt kell kolha. A fa első termését sokgyermekű asszonnyal kell megetetni, hogy a fa bőtermő legyen. A kendervetőnek reggelire rántottát sütnex, hogy sok legyen és sárga a kender virágosa, ebédre meg gombócot, hogy nagyfejű legyen a magosa. Szombaton a leány lenesét eszik, hogy vasárnap szép legyen.

Eddig a felsorolás.

Illetőleg e lap szerkesztőjének most jut eszébe, azért Márton-napján libát, Újévkor malacot, Húshagyókor fánkot stb. enni — mégse rossz, hát most mit csináljon Újévkor a malaccal, Mártonkor a libával, Húshagyókor a fánkkal, ne egye meg, ha egyszer babonás vonatkozású? Mit csináljon?

Felelős szerkesztő és kiadó:

PAULINI BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 49.

Telefon: 40-5-44.

Budai Bernwaller nyomda, szedőgépüzem VIII., Szentkirályi-utca 49. Tel.: 41-4-26.